

چالشهای کلیدی در پیادهسازی شبکههای رادیوشناختی (رادیو هوشمند)

مجید یوسفی^۱، سیاوش خرسندی^۲

^۱ دانشجوی دکترای مهندسی فناوری اطلاعات دانشگاه صنعتی امیرکبیر، majid55nba@aut.ac.ir

^۲ دانشیار دانشکده مهندسی کامپیوتر و فناوری اطلاعات دانشگاه صنعتی امیرکبیر، khorsandi@aut.ac.ir

چکیده-در سالان اخیر با توجه به افزایش استفاده از شبکههای بیسیم و استفاده ناکارآمد از طیف فرکانس محدود، نهادهای نظارتی بر روی سیستمهای تخصیص فرکانس خود می پردازند تا با روشهای ن و آورانه و هوشمند بتوانند طیف فرکانس بیسیم را به صورت هوشمندانه و با بلایعاتف با به کار برانیکه در اولویت هستند، تخصیص دهد. محدود بودن طیف و نبودن سیاست های فعلی تخصیص، نیاز به فناوری بردار د که بتواند به صورت تفصیلتطلبانه و بهینه از طیف فرکانس استفاده کند. شبکههای رادیوشناختی که با فناوریهای ارتباطی و شبکههای بیسیم می توانند منابع فرکانسی محدود شبکهها را به صورت کارآمدتر و انعطاف پذیرتر تخصیص دهد. برای افزایش بهره وری از طیف فرکانس، رادیوشناختگرها امکان دسترسی به طیفهای خالی را در کار بران مجوز دار را برای کار بران جدید و مجوز فراهم نموده و کار بران رادیوشناختی را با تطبیق پارامترهای عملیاتی خود مطابق با محیط رادیوشناختی فراهم می کنند. در این مقاله ضمن مروری بر مفاهیم اصلی رادیوشناختی و ویژگیهای آن، چالشهای شناسایی شده معرفی می گردند.

کلید واژه- رادیو شناختی، رادیو هوشمند، طیف فرکانس.

اینسیاستهدلیل افزایش تقاضاها را تخصیص طیف،

دربرخیازباندهای خاصا کمبود شدید روبرو گردیده است. بررسی هانشان میدهد که رقابت شدید برای استفاده از طیف فرکانس به خصوص در باندهای فرکانس بالا وجود دارد. رشد تقاضا برای سالنر خا اطلاعاتی و تعداد کار بران بیشتر باعث افزایش تقاضا برای پهنای باند و وسیع می شود [۲].

سیاستهای ثابت تخصیص طیف موجب ایجاد تنگنا برای استفاده

مفید از طیف فرکانس می شود، زیرا

بخش عظیمی از طیف اختصاص داده شده به طور پراکنده و نامناسب استفاده می شود و همین امر منجر به استفاده کم و غیر بهینه از مقدار قابل توجهی از طیف فرکانس می گردد. با توجه به مقتضیات زمان و مکانی کمتر از شش درصد طیف فرکانس توسط کار بران مجوز اشتغال می شود. لذا میتوان نتیجه گرفت که کمبود طیف ناشی از سیاستهای غیر پویای مدیریت طیف است نه از کمبود فیزیکی فرکانس قابل استفاده.

رادیوشناختی در سال ۱۹۹۹ توسط جوزف میتولا به

۱- مقدمه

افزایش کانال و کیفیت سرویس دهی در شبکههای بی سیم، رویایی است که همواره توسط دو چالش کمبود انرژی و پهنای باند محدود شده است. در دهه گذشته، با توسعه سریع دستگاه

های بی سیم و نام

های کار بردی، شاهد تقاضاها برای بهره بردن از اختصاص طیف

فرکانس بودیم اما سیاست

های سنتی تخصیص طیف به صورت تاساتیک، تبدیل به تنگنایی برای استفاده کارآمد از طیف فرکانس گردیدند و عملاً بخش بزرگی از طیف های فرکانس مجوز دار کمتر مورد استفاده قرار می گرفت [۱].

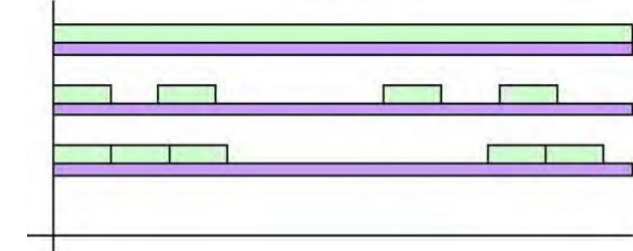
شبکههای

سیمکونی از یک سیاست تخصیص طیف فرکانس به صورت ثابت بهره می گیرند که

هدر آن سازمانها، طیف فرکانس

را به صورت تبندمدت به دارندگان و بهره بردار کار بران مجوز اختصاص میدهند.

شکل ۳: الگوی لایه زیرین [۹]

با استفاده از توسعه سیگنال رسانی و سیگنال فرکانس

(UWB: Ultra-Wide Band frequency) می توانند در خداده

یبالا تر برای اتوان کم دست آورند.

این روش دارای ایشرا یط خاص صبر ایتجهیز افرستنده و گیرنده خواهد بود. در این رویکرد

فرستنده و گیرنده ثانویه باید توانایی کار در نر خسیگنال بیهنویز

خیلی پایینی را داشته باشند. معمولاً رادیو شناختی لایه زیرین برنامها یکار بر دیبانه خدیتا یکمتر یا محدود و دیکو تاها استفاده همیشه د.

۳-۳ الگوی روی هم گذاری

در روش روی هم گذاری (Overlay)

کار بر ان ثانویه به خسیاز توانار سالی خود را برای ابقاء سیگنال اولیو تسهیل

شخیص آندر گیرنده ها اختصاص میدهند. شکل شماره ۴ نشان می دهد که در این روش بر خلاف الگوی لایه

زیرین، کار بر ان ثانویه تحت محدودیت دما ی داخل کار بر ان اولیو نیستند.

کار بر ان ثانویه در روش روی هم گذاری، برای بهبود تشخیص کار بر ان اولیو همشار کتمیکنند.

روی کرد روی هم گذاری به عنوان یک گام تکاملی از روش لایه زیرین، با درجه

یبالا تر یاز یکپار چگیو هماهنگی بین کار بر ان اولیو ثانویه می باشد که کار بر ان ثانویه نزدیک تر ستندها و لایه،

دسترسی به کیفیت بالا ییاز سیگنال رسانی توسط کار بر اولیو توانایی بر مز گش ایمو فقیتا میز بر ایت تشخیص حضور

کار بر اولیو دار ندو چون همز مانفر ستندهو گیرنده ثانویه به وسیله ی کسینگ نالکمتوان، جهتا گاه یاز شر ایططیف

فرکانسی با هم در ارتباط هستند، بنابراین مخرابه ی مطمئن تصور تمی - گیرد.

های رادیو شناختی را احیسه دهاست، به این صور تا سته

- کار بر ان ثانویه از حفره های خالی کار بر ان اولیو، برای ارتباط بین کار بر ان ثانویه استفاده میکنند.

روش دو مشامل

را سالتضمین یاست، به این معنا که مخرابه کار بر ان ثانویه همیشه با توان کم

راز خدمت جاز تعیین شده توسط کار بر ان اولیو بر ابعدمت داخل، انجام می شود. راهبر د سوم، روشیبر پای همشار کتکار بر ان اولیو ثانویه یاست [۸].

۳-۱ الگوی درهم تنیده

این روش بر اساس ایدیه ارتباطات فرستنده و طلبانه شکل گرفته است

که انگیزه ی اصل رادیو شناختی نیز همین الگو است.

به دلیل اینکه به خشمدهی از طیف مورد

- استفاده هر رانگرفته یاست، فرصت

- هابفضای، زمانی، فرکانسی و موقت را و انیو جود دارد، که به عنوان حفره

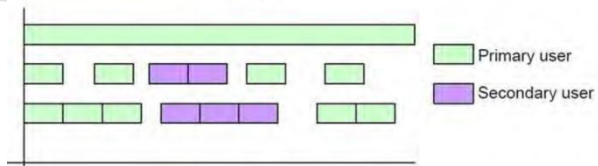
- هابیطیفی شناخته شده اند. این شکاف

- هابا زمانو مکان جغرافیاییتغییری

- کنندو کار بر ان شناختی برای ارتباط خود از آنها استفاده کرده و موجب بهره

و ریطیف فرکانسی با استفاده مجدد از فرکانس میشوند. شکل شماره ۲

ایدیه بار اهر د عدمتداخل Interweave را نمایش میدهد:

شکل ۲: الگوی درهم تنیده [۹]

مشکل اصلی طر حدر هم تنیده زمانیا شکار میشود که

فعالیت کار بر ان اولیو به صور ت بسیار پویا باشد.

بنابراین تشخیص و آشکار ساز حضور کار بر ان اولیو نیاز مند تجهیزا تمخرابه

ی بسیار چالاک ی در سوئیچینگ on/off و سوئیچینگ کانال - هابفرکانسی خواهد بود.

۳-۲ الگوی لایه زیرین

در الگوی لایه زیرین Underlay برابر شکل

شماره ۳، کار بر ان ثانویه کار بر ان اولیو به طور همز ماندر باند هابفرکانسی فعا لیت میکنند

- هاب یز یاد یبر ایتوانار سالی کار بر ان ثانویه جود دارد، به طور یکمعمولاً یکحد

آستانه توان قابل

قبول به صور تمحدودیت دما ی داخل، از طرف کار بر ان اولیو برای کار بر ان ثانویه ت عریف میشود.

تابعسنجش (شنود) و تحلیل طیف فرکانس : این بخش می تواند اطلاعات لازم در خصوص محیط پیرامونی مانند شناسایی بخشهای استفاده نشده فرکانس (حفره ی طیف) و تشخیص حضور کاربران اولیه را بدست آورد. از بین روشهای اصلی شنود طیف، تشخیص دهنده انرژی آسان ترین و رایج ترین روش است که البته اشتباه زیاد دارد. روش فیلتر تطبیقی بیشترین پایداری را دارد ولی پیچیدگی بالایی داشته و نیازمند اطلاعات دقیقی می باشد. روش شنود مشارکتی باعث بهبود روشهای بالا و افزایش اطمینان و احتمال بیشتر تشخیص کاربر اولیه و کاهش هشدار اشتباه می شود. همچنین روش توزیع شده شنود مشارکتی، موجب کاهش هزینهها میگردد.

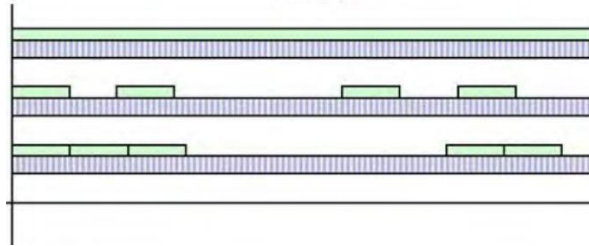
تابعمدیریت و رهاسازی طیف فرکانس : انتخاب بهترین فرکانس و جابجایی بین باندهای مختلف با توجه به کیفیت سرویس مدنظر

تابع تخصیص و به اشتراک گذاری طیف فرکانس : بعد از تشخیص فضای سفید طیف از طریق حسگری، مدیری تطبیق فرکانس را تشخیص بدهکار برانثانو یها مکان انتخاب بهترین باند فرکانس را در میان باندهای متعدد طب قویژ گیهای کانال متغیر ز مانبرایر فعنیاز های مختلف کیفیت خدمات سیستم میدهد . قبلا ز هر چیز باید بتوان فضای سفید طیف را تشخیص دهند که در واقع باید به دنبال روشی بود که انرژی موجود در فضای خالی بردست آورد . بر ایاینکار باید میز انانرژیموجود در فضای سفید را محاسبه کرد و سپس یک حد آستانه بر ایاندر نظر گرفته شود . اگر انرژیدستامدهاز حد آستانه بیشتر باشد به عنوانیک طیف سفید تشخیص داده خواهد شد و به عنوانیک باند فرکانس در اختیار کاربر ثانوی قرار خواهد گرفت . اگر میز انانرژیدستامدهاز حد آستانه پائینتر باشد، نمیتوانند اینفضا را در اختیار کاربر انانرژیه قرار دهند [۱۱].

۵ - تحلیل چرخه رادیو شناختی

چرخه سامانه رادیو شناختی می بایستی پنج عملیات اصلی سنجش طیف، مدیریت طیف، اشتراک گذاری طیف، قابلیت تحرک و کنترل توان را پشتیبانی نماید.

سیستم رادیو شناختی باید محققر ستند هی خود و دیگر فرستنده ها را شناسایی نماید و سپس پارامترهای مخابراتی خود اعماز توانوفر کانسمناسبر ایسته به موقعیتان انتخاب نماید. سپس پیشبینی نماید چه مدت تحفر هی طیف در دسترس خواهد بود.

شکل ۴ : الگوی روی هم گذاری [۹]

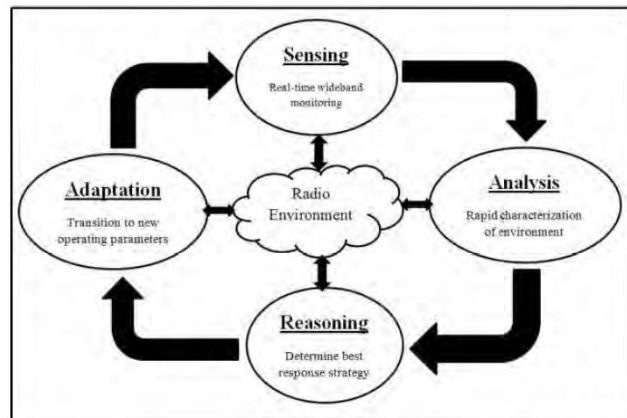
مزیت این روش بالا بودن سطح مداخله

توانایی تشخیص بهتر سیگنال اولیه است.

اینتر حبهها گاهی از شرایط کانال به منظور تضمین آشکار سازی خوب موفقی سیگنال اولیه نیاز دارد. این آگاهی به کار برانثانو یه کمکی کند تا داخلنا شیاز سیگنال کار برانانو لیهر ا حذف کنند.

۴ - دیگرام عملکرد رادیو شناختی

شکل شماره ۵ چرخه اصلی عملیات شناختی در شبکههای رادیویی را نمایش میدهد:

شکل ۵ : چرخه عملکرد رادیو شناختی [۱۰]

با توجه به شکل بالا، مراحل رادیو شناختی به شرح زیر است:

- تشخیص فضای سفید طیف فرکانس
- تجزیه و تحلیل و انتخاب بهترین باند فرکانسی
- دسترس به طیف با هماهنگی سایر کاربران
- رهاسازی طیف فرکانس هنگام حضور یک کاربر اولیه

چنین سیکل شناختی با سه عملکرد زیر پشتیبانی میشود:

سرعت انجام دهد.

برای پیاده سازی موفق مدیریت طیفلا زماست
 هنگامیکه کار بران اولی به باند های فرکانسینیا داشتند، کار بران ثانوی به این
 باندها اثر ککنند و فعالیت خود را در باند دیگر یادام دهند.
 در اشتراک گذاری طیف، وقتیکه قسمتیا از طیف غیر فعال است
 (مشغول نیست) رادیو شناختی باید بتواند با سرعت و
 دقت، طیفیکه کمتر یا احتمالاً تداخل را با سایر کار بران
 دارد، بر این مخابراتها انتخاب کند. توزیع فرکانسها بر این اساس باید
 به صورت تنسبی و با در نظر گرفتن اولویت و مقدار استفاده های آن ها صورت پذیرد.
 در استفاده از روشهای مختلف کنترل توان و اشتراک
 گذاری طیف، شرط لازم تا مینکیفیت سرویس مطلوب کار بران اولیهاست.

مراجع

- [1] C. Stevenson; G. Chouinard; Z. Lei; W. Hu; S. Shellhammer; W. Caldwell, "IEEE 802. 22: The cognitive radio wireless regional area network standard", *IEEE Communications Magazine*, 47(1):130-138, 2009.
- [2] Maisuria, J., & Mehta, S. (2018, January). An Overview of Medium Access Control Protocols for Cognitive Radio Sensor Networks. In *Multidisciplinary Digital Publishing Institute Proceedings* (Vol. 2, No. 3, p. 135).
- [3] Hyoil Kim; Kang G Shin, "Efficient discovery of spectrum opportunities with MAC-layer sensing in cognitive radio networks", *IEEE Transactions on Mobile Computing*, 7(5):533-545, 2008.
- [4] Qian Chen; Ying-Chang Liang; Mehul Motani; Wai-Choong Wong, "A two-level MAC protocol strategy for opportunistic spectrum access in cognitive radio networks", *IEEE Transactions on Vehicular Technology*, 60(5):2164-2180, 2011.
- [5] Carlos Cordeiro; Kiran Challapali, "C-MAC: A cognitive MAC protocol for multi-channel wireless networks", In *Proceedings of the International Symposium on New Frontiers in Dynamic Spectrum Access Networks (DySPAN)*, pages 147-157. IEEE, 2007.
- [6] Kakalou, I., Papadopoulou, D., Xifilidis, T., Psannis, K. E., Siakavara, K., & Ishibashi, Y. (2018, May). A survey on spectrum sensing algorithms for cognitive radio networks. *IEEE, 7th International Conference on Modern Circuits and Systems Technologies MOCAST* (pp. 1-4)..
- [7] Antonio De Domenico; Emilio Calvanese Strinati; M-G Di Benedetto, "A survey on MAC strategies for cognitive radio networks", *IEEE Communications Surveys & Tutorials*, 14(1):21-44, 2012.
- [8] Nick C Theis; Ryan W Thomas; Luiz A DaSilva, "Rendezvous for cognitive radios", *IEEE Transactions on Mobile Computing*, 10(2):216-227, 2011.

[۹] صمد عبدالرحیم، سولماز و سید هادی سید معصومیان چرندابی، "بهبود استفاده از طیف فرکانسی با معرفی شبکه های رادیو شناختی"، دومین

مدیریت طیفیکر و شکار آمد بر این جلو گیری از تداخل بین کار بران اولیها و کار بران ثانویهاست. کار بران ثانوی به یاد فعالیت را به گونه ای انجام دهند که باعث ایجاد تداخل با کار بران اولیها نشود. یعنی اگر کار بران اصلی و اولیهدر حین استفاده کار بران ثانوی به طیف فرکانس متعلق به خود را در خواست کند، سیستم رادیو شناختی موظف است طیف را خالی کند و بر این اساس یادام مهم خبره - خود به باند فرکانس دیگری برود. به عبارت دیگر از آنجا که حفره ها بر این طیف به صورت تکیه کار چند دسترس نیستند، رادیو شناختی باید بتواند بر این اساس بدون قطع، از فرکانس دیگری تحرک Mobility را داشته باشد.

برای اطلاع از موقعیت باند های فرکانس خالی کار بران شبکه شناختی نیاز به کسب اطلاعات از طریق هماهنگی با دیگر کار بران ثانویها دارد، تا بتواند بر اساس اطلاعات بدست آمده، از بین سایر طیف های منتخب، باند دیگری را برای مخابراتها بر روی قطع شدن ارتباط انتخاب کند. اگر طیف دیگری وجود نداشته باشد رادیو شناختی باید با کنترل کاهشی توان خود و یادام مهم مخابراتها توان کمتر، از ایجاد تداخل با کار بران اولیها جلوگیری کند. استفاده هم مشترک از پهنای باند و اشتراک گذاری طیف به سه روش توضیح داده شده در بخش قبل صورت میگیرد. در خصوص اهمیت کنترل توان در شبکه های رادیو شناختی، اگر هر دو کار بران ثانویها اولیها به طور همزمان در شبکه فعالیت داشته باشند و روشی برای کنترل توان را سالی کار بران ثانویها در نظر گرفته نشود، مخابراتها توسط کار بران ثانویها ممکن است باعث ایجاد تداخل حقیقی قطع ارتباط بین کار بران اولیها شود. با استفاده از کنترل توان در شبکه های رادیو شناختی، ارتباط کار بران ثانویها حداقل نمودند و تداخل کار بران اولیها تا بر سطح آستانه مجاز تداخل آنها تضمین میشود [۱۲].

۶ - نتیجه گیری

با توجه به مطالب ارائه شده در این مقاله، مهمترین چالشها در چرخه رادیو شناختی را به شرح زیر میتوان خلاصه نمود:
 عمدتاً در چالش رادیو شناختی سنس جش طیف و تخمین کانالها بر این پیاده سازی یا بر سامانه است. سامانه شناختی باید به نحوی قابلیت مشاهده طیف فرکانس را داشته باشد که در دسترس و نفر صتها بر این طیف تشخیص حضور کار بران مجوز دار که باعث ایجاد تداخل میشوند را با دقت و

دومین کنفرانس ملی توسعه پژوهش های نوین در مهندسی برق و کامپیوتر

۸ و ۹ اسفند ۹۷

موسسه آموزش عالی وحدت، تربت جام، ایران

2nd National Conference of Innovative Research Developments in

Electrical and Computer Engineering

27 & 28 February 2019

Vahdat Higher Education Institute, Torbat-e Jam, Iran

کنفرانس بین المللی علوم و مهندسی، ترکیه - استانبول ۱۳۹۴

- [10] Hu, F., Chen, B., & Zhu, K. (2018). Full Spectrum Sharing in Cognitive Radio Networks Toward 5G: A Survey. *IEEE Access*, 6, 15754-15776.
- [11] Reddy, C. S. (2018). A Lecture Notes on Cognitive-Based Radio Ad Hoc Networks. In *Proceedings of 2nd International Conference on Micro-Electronics, Electromagnetics and Telecommunications* (pp. 647-655). Springer, Singapore.
- [12] Unissa, Ishrath, Syed Jalal Ahmad, and P. Radha Krishna. "Optimum Spectrum Sensing Approaches in Cognitive Networks." In *Cognitive Radio, Mobile Communications and Wireless Networks*, pp. 209-231. Springer, Cham, 2019.

Archive of SID